

כסלו תשנ"ד
דצמבר 93

4

זאת

הברית

הביטאון של האגודה הארץ ישראלית של היהודים המשיחיים

מאמר מערכת	1
הבן האובד	2
אלוהותו של המשיח	3
הפסוק המצוטט ביותר בברית החדשה	4
צמיחה קהילתית בגליל	5
היובל השלישי לעלית ההגמון היהודי	6
הברית החדשה בסגנון מקראי	7
גיור כהלכה	8
משיח עכשיו	9
ספר חדש - חדשות	10

הברית החדשה בסיגנון מקראי - הערות ועדכונים

מאת: גרשון נראל

בגליון הקודם של "זאת הברית" (גל' 3, ע"מ 23 הב"ח המבוארת) הבעתי משאלה עיונית ובלתי מגובשת עדיין באשר לצורך לבצע שינויים מסויימים בנוסח המקראי של הברית החדשה. במילים "נוסח מקראי" כוונתי לכך שישנם תרגומים אשר סגנונם דומה לזה של התנ"ך, אך בכל זאת איננו "מקראי טהור", ואני מודע היטב לסוגייה זו. אמנם ידוע שבדורנו הושקע מאמץ ניכר מצד גורמים אבנגליים וקתוליים כאחד לשם הכנת תרגומים מודרניים של הברית החדשה - בשפה קרובה לעברית המדוברת בת-זמננו (ראה הערות). בעקבות זאת יש הטוענים שכבר אין יותר צורך להשתמש בנוסח המקראי "המיושן" של הברית החדשה, ובמיוחד כאשר עולים חדשים וילדים מתקשים בעיון בו. אולם בכל זאת קיימת בעיה בולטת: תרגומים חדשים אלה הודפסו והופצו בעיקר כעותקים בפני עצמם, במנותק מן התנ"ך.

נסיונות להפרדה מוחלטת בין התנ"ך והברית החדשה

מסתבר שלנושא הסגנון "החיצוני" יש גם השלכות מהותיות, במיוחד כאשר באים לאחד את התנ"ך והברית החדשה למכלול אחד. שכן, רצף לשוני ואחידות סגנונית מסייעים במובהק ליצירת מסגרת שלמה אחת של דבר האלוהים. סגנון חדיש בחלק אחד בלבד של כתבי הקודש עלול להקשות מאד על סיכויי ההאחדה בין שניהם. בהקשר זה עלינו לזכור שגם היום, כבאלפיים השנים האחרונות, מדריכה את המימסד הרבני מגמה מכוונת להפריד הפרדה מוחלטת בין התנ"ך, הספר "היהודי", לבין הברית החדשה, הספר "הנוצרי" כביכול. בנוסף לכך, אף מצד אנשי כנסייה מסויימים היתה - ועדיין ישנה - נטייה תיאולוגית להתמקד בקריאת ובהפצת הטקסט של הברית החדשה בלבד. גישה זו מלווה בדרך כלל גם בהתעלמות מופרזת, אם לא מוחלטת, מן התנ"ך.

בעיני חשוב ללמוד וללמד את המכלול השלם של כתבי הקודש, שבו מצורפת הברית החדשה לתנ"ך כהמשכו הישיר והטבעי. על אחת כמה וכמה שבארץ שומה עלינו לשלב בין נוסח המסורה של המקרא לבין גירסת הברית

החדשה, שמא ייראה האיחוד ביניהם שרירותי ומלאכותי, אפילו שניהם כרוכים בכריכה. בעולם היהודי אין הכל מקבלים את האפשרות לתרגם את התורה, הנביאים והכתובים לעברית מודרנית בת-זמננו. ספרים אלה מהווים את המקור עצמו ואליו אנו צריכים להתאים את עצמנו. אליו כולנו מחוייבים להתרגל, גם עולים חדשים וגם ילדים. לעומת זאת, כאשר אנו משתמשים בטקסט של הברית החדשה שהוא למעשה תרגום ולא המקור עצמו, מן הראוי שידמה לתנ"ך ולא יהווה מכשול בסגנונו.

עברית בת-ימינו לעומת תרגומים שונים

כיום עומדים לרשותנו לפחות שני תרגומים מוכרים של הברית החדשה בסגנון מקראי: האחד של דעליטש והשני של זלקינסון-גינצבורג. שניהם יצאו לאור במהדורות שונות למן סוף המאה הקודמת. תרגום נוסף, אך עלום כמעט, הוא הטקסט שההגמון מיכאל שלמה אלכסנדר נטל בו חלק והדפיסו באנגליה בשנת 1836, אולם לא ידוע על מהדורות מאוחרות יותר. בארץ למעשה אימצו לעצמם מאמינים יחידים וקהילות ותיקות את נוסח תרגומו של דעליטש, ובמידה רבה כבר התרגלו להשתמש בו כפי שהוא. בחירה זו נובעת כנראה משתי סיבות:

- א. במבנה התחבירי ובאוצר המילים שלו, תרגום דעליטש קרוב יותר לשפה המדוברת בארץ ולשפת התנ"ך גם יחד;
- ב. בניגוד לתרגום זלקינסון-גינצבורג, שהופץ בישראל בעיקר בכריכה נפרדת, הופץ תרגום דעליטש במשך עשרות שנים במחבר לתנ"ך בכריכה אחת. כך, דומה שהברית החדשה בנוסח תרגומו של דעליטש היתה בארץ ל-"טקסט המקובל" בקרב רוב רובם של המאמינים.

אולם אין בעובדת השימוש הנרחב בתרגום דעליטש כדי לומר שהוא נטול לחלוטין בעיות מסויימות. במיוחד לאור התפתחות השפה העברית - הכתובה והמדוברת - ושימושיה המגוונים כלשון חיה ומשתנה במדינה, חלו לפעמים שינויים קיצוניים במשמעויות של מילים וביטויים. הבעיה המרכזית שקיימת בפנינו, איפוא, היא באותם ביטויים שמופיעים בטקסט של דעליטש ואשר היום מובנים לגמרי אחרת, או לא מובנים בכלל. חמור במיוחד המצב כאשר קריאה בטקסט מעוררת גיחוך וזלזול בגלל מילים בלתי מתאימות.

בעיות ספציפיות

לפני שאדגים את הבעייה בטבלה שבהמשך, ברצוני להצביע תחילה על בילבול בנוגע לשם הספר הראשון בברית החדשה. האם שם מחבר הבשורה הוא מתי או מתיי? כמעט בכל מקום ניתן לשמוע משהו שונה. לפיכך דומה שהשם 'מתתיהו', כפי שמצוי בתרגום זלקינסון-גינצבורג, מהווה פתרון פשוט לבעייה. להלן מוגשת טבלת "בעיות" שנבחרו בצורה די מקרית:

מס' סד'	מראה מקום	תרגום דעליטש	תרגום זלקינסון גנצבורג	תרגום בושא-כנרת	תרגום החברה לכתה"ק	אפשרות מועדפת
1.	מתי ב' 1, 7	ויבואו מגושים	חוזי כוכבים באו	באו חכמים	באו... חכמים	ויבואו חוזים בכוכבים
2.	מתי ד' 3	ויגש אליו המנסה	ויגש המנסה ויאמר	המסית ניגש	ניגש אליו המנסה	ויגש אליו המפתה
3.	מתי ד' 18	משליכים מצודה	פורשים מכמרת	פורשים מכמרת	משליכים רשת	פורשים מכמרת
4.	לוקס כ"ג 11	בגד זהורית	מעיל ארגמן	בלבוש נהדר	גלימה מבהיקה	בגד ארגמן
5.	קור"א ט' 24	שכר הנצוח	שכר המנצח	פרס הנצחון	הפרס	שכר הנצחון
6.	עברים ט' 15	סרסר לברית חדשה	מליץ הוא לברית החדשה	מתווד הברית-החדשה	מתווד לברית חדשה	מליץ לברית חדשה
7.	יעקב א' 8	חלק לבו	חלק לבו	שלבו מחולק	הפוסח על שתי הסעיפים	הפוסח על שתי הסעיפים

המסקנה שמתבקשת, אם כן, היא לשנות ולעדכן את הטקסט של דעליטש אך ורק באותם מקומות שמצריכים זאת. עקרונית, נשאר הסגנון התנכ"י ללא כל שינוי.

מטרה משותפת: הצעת פתרונות

לאחר מספר שנים די רב שנושא זה מעסיק אותי, חשבתי לנסות ולהוציא את הרעיונות אל הפועל. ביוזמתי פניתי למרים רונן (סיבנטו) כדי שביחד נאתר את המקומות שבהם מילים או ביטויים בעייתיים מצריכים עדכון. מרים, שעוסקת בהוראת תרגום תנ"ך במכון האמריקאי בירושלים, ניאותה להצטרף אלי במשימה זו. זאת, למרות העובדה שהיא היתה מעורבת בתרגום הברית החדשה בנוסח המודרני.

בהקשר זה ניתן אמנם לבוא ולטעון - היכן הגבול? היכן עוצרים את התהליך כולו? לנו נראה מתאים לסייג את מהלך הבדיקה הנדונה באמצעות קביעת ארבע דרגות של קושי, ובמסגרתן לסווג את המילים שמפריעות לנו: דרגה א' - כל המילים שבאופן מיידי בולטות ומעוררות אצלנו סימני שאלה רציניים ביחס לדיוק ולמשמעויות; דרגה ב' - ביטויים, מושגים או מיבנים תחביריים של משפטים שלמים שמפריעים באופן חלקי; דרגה ג' - מילים או ביטויים שיש לגביהם ספק קלוש ביחס למובן שלהם; דרגה ד' - שאלות בתחום התיאולוגי כאשר קיימת רגישות בנוגע לפרשנות מסויימת.

את סיווג לארבעת התחומים הנ"ל אנו מבצעים תוך כדי סריקת הטקסט, אך עיקר התמקדותנו הוא בסוגיות שקשורות בדרגה א'. כמובן שכל פתרון מועדף שנציע לא יחרוג מן הטקסט היווני המקורי וישקף אותו נאמנה. במהלך עבודה זו שנטלנו על עצמנו איננו מתיימרים לפתור כל בעיה ואיננו רואים בעצמנו ברי-סמכא בלעדיים לפסוק ולהחליט באשר לכל שאלה שתתעורר. כל מי שיהיה מוכן לסייע בעצה או בכל עניין שהוא לשם קידום הנושא יבוא על הברכה. אנו מתפללים שאלוהים יעזור לנו, ונשמח אם גם אחרים יתפללו למען השלמת משימה זו.

הערות

בשנות ה-70 הודפסו בעברית התרגומים הבאים:

-הברית החדשה, תרגום לעברית חדשה, מאת יוחנן בושא ודוד כנרת (ארטיאגה),

רומא, תשל"ד. (מהדורה משוכפלת וללא ניקוד)

-ספרי הברית החדשה, תרגום חדש, החברות המאוחדות לכתבי הקודש, דפוס "יניץ", ירושלים, 1976.

-ספרי הברית החדשה, תרגום חדש, החברות המאוחדות לכתבי הקודש, ת.ד. 44, ירושלים, 1991. בטקסט זה שינויים נוספים בהשוואה משנת 1976.

ניתן לפנות בנדון ל: ת.ד. 6130 ירושלים 91061 ■

זאת הברית

בטאון האגודה הארץ-ישראלית של
היהודים המשיחיים

כסלו תשנ"ד, דצמבר 93

גליון מס' 4

מטרות האגודה: לעודד היכרות ושיתוף פעולה בין יהודים משיחיים
ולהעמיק את ההכרה ביעוד המשותף ליהודים
משיחיים עם הקהילה המשיחית הכללית.

"הנה ימים באים, נאום יהוה, וכרתי את ברית ישראל
ואת בית יהודה ברית חדשה. לא כברית אשר כרתי
את אבותם ביום החזיקי בידם להוציאם מארץ מצריים...
כי זאת הברית אשר אכרות את בית ישראל אחרי הימים
ההם נאום יהוה: נתתי את תורתי בקירבם ועל ליבם
אכתבנה והייתי להם לאלוהים והמה יהיו לי לעם".

(ירמיהו ל"א 33-31)

עריכה:

יוסף בן צבי

מנחם בן-חיים

ISSN 0792-643X

כתובת המערכת והאגודה:
ת"ד 7329 - ירושלים 91072
טל' 02-249480

מחיר גליון 10.00 ש"ח
דמי מנוי לשנה: 20.00 ש"ח
(בחול: \$12.00)

לחברי האגודה חינם

